

Sürdürülebilir Kalkınmada Kent Konseylerinin Rolü Üzerine Bir Değerlendirme: Kars Kent Konseyi Örneği*

An Evaluation on the Role of City Councils in Sustainable Development: The Case of Kars City Council

Öğr. Gör. Dr. Hülya Küçük Bayraktar¹

Öz

Yerel Gündem 21 programının ortaya çıktığı Kalkınma Konferansı'nda yerelleşmeye vurgu yapılmış ve yerel mekanizmaların önemi üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda kent konseyleri, sürdürülebilir kalkınmanın yerel düzeyde uygulanmasında önemli yönetsel mekanizmalar olarak gündeme gelmiştir. Kentlinin kente dair sorunlara ve çözüm önerilerine katılım sağlaması ve kentteki aktörlerin bir araya gelerek ortak akılla hareket etmesine olanak sağlayan kent konseyleri, katılımcılığın ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin uygulanması noktasında önemli işleve sahiptir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında etkili olan kent konseyleri, Türkiye'de 2005 yılında kurulmuştur. Çalışmada Kars ili örnek alan olarak seçilmiş ve kent konseyleri platformlarının sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında etkisinin olup olmadığı Kars Kent Konseyi üzerinden ele alınmıştır. Bu çalışmanın amacı, yerel aktör olan ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması noktasında görevi bulunan Kars Kent Konseyi'nin yerel değerleri, coğrafi konumu, tarihi geçmişi ve turizmi açısından öneme sahip olan Kars ilinin sürdürülebilir kalkınmasına etkisinin olup olmadığını incelemektir. Çalışma nitel yöntem kullanılarak hazırlanmış; ilgili literatür taranmış ve Kars Kent Konseyi yetkilileri ile yarı yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Kars Kent Konseyi üzerinden kent konseyinin sürdürülebilir kalkınmadaki rolü değerlendirilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular kapsamında; Kars Kent Konseyi'nin kentin sürdürülebilir kalkınmasına yönelik çalışmalar yapmaya başladığı ancak bu çalışmaların uzun süreli ve yeterli olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, Katılımcılık, Kent Konseyleri, Kars Kent Konseyi

JEL Kodları: O44, P25, Q01, R11

Abstract

Localisation was emphasised in the Development Conference where the Local Agenda 21 programme emerged. The importance of local mechanisms was emphasised. In this context, city councils have become important administrative mechanisms in the implementation of sustainable development at the local level. City councils enable the citizens to participate in the problems and solution proposals related to the city and enable the actors in the city to come together and act with a common mind. It has an important function in the implementation of participation and sustainable development principles. City councils are effective in ensuring sustainable development. It was established in 2005 in Turkey. Kars was selected as a sample area in the study. Whether the city council platforms have an impact on ensuring sustainable development is analysed through Kars. Kars City Council is a local actor and has a duty in ensuring sustainable development. The aim of this study is to examine whether Kars City Council has an impact on the sustainable development of Kars, which is important in terms of its local values, geographical location, historical past and tourism. Qualitative method was used in the study. The literature was reviewed and semi-structured interviews were conducted with the Council officials.

Keywords: Sustainable Development, Participation, City Councils, Kars City Council

JEL Codes: O44, P25, Q01, R11

* Bu çalışma III. Kent Konseyleri Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulmuş bildirinin genişletilmiş hâlidir.

¹ Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, hulya.kucuk@kafkas.edu.tr, ORCID:0000-0003-2885-8386

Giriş

Dünyadaki kaynakların tükenmesi, çevre sorunları tehlikesiyle karşı karşıya kalınması sonucunda kaynakların ve doğanın gelecek kuşaklara da aktarılması üzerine yapılan çalışmalarda sürdürülebilirlik kavramı önem kazanmıştır. Bununla birlikte kaynakların sürdürülebilirliği sağlanırken kalkınmanın da sağlanmasını öngören sürdürülebilir kalkınma kavramı gündeme gelmiştir. Kavram üzerine yapılan araştırmalar sonucunda önemli raporlar hazırlanmış ve bir yol haritası belirlenmiştir. Sürdürülebilir kalkınmanın yerel düzeyde uygulanabilmesinde ve demokrasi, katılım, yönetim, yerinden yönetim gibi temel değerlerin hayata geçirilmesinde kent konseylerinin etkin bir mekanizma olarak kurulmuş olması, kent konseylerini ön plana çıkarmıştır.

Kent konseylerinin ortaya çıkışı ve sürdürülebilir kalkınma kavramının gündeme gelmesi Yerel Gündem 21 ile olmuştur. Sürdürülebilir kalkınmanın yerel düzeyde yerel aktörlerle yönetim perspektifinde gerçekleştirilmesine yönelik vurgular yapılmıştır. Bu noktada da sürdürülebilir kalkınmayı yerelde hayata geçirebilecek mekanizmalar ele alınmaya başlamıştır. Kent konseyleri platformları kentteki herkesi kapsayan, kentin sorunlarına tüm yerel aktörlerle yönetim ekseninde ve ortak akıl ile çözüm üretebilen yapılar olarak bu konuda önemli ve etkin bir role sahiptir.

Çalışmada, yerel aktör olan Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınma bağlamında Kars iline olan etkisi incelenmiştir. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kent konseyleri ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarının ilişkisi ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınma adına yaptığı çalışmalar incelenmiştir. Son bölümde ise Kars Kent Konseyi'nin kentin kalkınmasında ve bu kalkınmanın sürdürülebilir olmasında nasıl bir rol oynadığı tartışılmıştır.

1. Kavramsal Çerçeve: Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyi İlişkisi

Çevresel bozulmanın giderek artmasıyla son birkaç on yılda sıkça tartışma konuları arasında yer alan sürdürülebilir kalkınma kavramının kökleri 1980 yılında “*Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN)*” tarafından hazırlanan Dünya Koruma Stratejisi (WCS) isimli rapora dayanmaktadır. “*Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu*”nun 1987 yılında “*Ortak Geleceğimiz*” raporuyla sürdürülebilir kavramı kabul görmüş ve yaygınlaşmıştır. Raporda sürdürülebilir kalkınma kavramı “*bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların da kendi gereksinimlerini karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılayan kalkınma*” olarak tanımlanmıştır (Yeni, 2014: 184). Burada geleneksel kalkınma anlayışından farklılaşan önemli bir nokta da sınırsız büyümenin yerine, büyümenin sınırlarının ortaya konulmasıdır. Bununla birlikte çevresel kalite, sosyal eşitlik, ekonomik büyüme ve çevresel bozulmaya dikkat çekilerek; uluslararası platformda kabul gören bir paradigma değişiminden söz edilebilmektedir. 1992 yılında ise Rio'da gerçekleştirilen “*Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı*”nda çevre küresel olarak değerlendirilmiş, siyasi bağlamda ekonomi, bilim ve çevre arasındaki ilişkiye değinilmiş, buna yönelik eylem planları hazırlanmıştır. Konferans'ta sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için geleneksel kalkınma stratejilerinin yeniden yapılması gerektiğine vurgu yapılmış ve yeni bir çerçeve çizilmiştir (Türköz, 2021).

Konferansın çıktılarında biri de Gündem 21 Eylem Planı'dır. Bu eylem planının içerisinde yer alan “Yerel Gündem 21”de ise “*yerel sürdürülebilir kalkınma sorunlarının çözümüne yönelik, uzun dönemli, stratejik bir planın hazırlanması ve uygulanması yoluyla yerel düzeyde Gündem 21'in hedeflerine ulaşmayı amaçlayan katılımcı, çok sektörlü bir süreç*” olduğu ifade edilmiştir. Yerel gündem 21 Eylem Planı'nda da yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmaya dikkat çekilmektedir.

Sürdürülebilir kalkınma 21. yüzyılın önemli kavramlardan biri olmuştur. Kalkınmanın boyutlarından olan çevre, ekonomi, yönetsel-kurumsal yapılanma ve sosyal değerler gibi eylem alanlarına sahip olan sürdürülebilir kalkınma çok kapsamlı bir kavramdır. Kalkınmayı sadece ekonomik boyutuyla ele almanın kalkınmanın tam anlamıyla sağlanmasında yeterli olmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla kalkınmanın sağlanması ve sürdürülebilir olması için diğer boyutlarının da sürece dâhil edilmesi gerekliliğinin ve öneminin farkına varılmıştır. Bu noktada geleneksel kalkınmadan farklı olarak ekonominin yanında çevresel ve sosyal faktörleri de içinde barındıran bir anlayış olarak sürdürülebilir kalkınma kavramı önem kazanmaktadır. Sachs'a (2019) göre sürdürülebilir kalkınmanın analitik ve normatif olmak üzere iki yönü bulunmaktadır. Kavram normatif olarak dünyaya ulaşacak hedefler kümesi önermektedir. Bu anlamda sürdürülebilir kalkınma, “*ekonomik gelişmenin yaygınlaştığı, aşırı yoksulluğun sona erdirildiği, beraberliği güçlendiren politikalar yoluyla toplumsal güvenin teşvik edildiği ve çevrenin insan kaynaklı bozulmalardan korunduğu bir dünya çağrısında bulunmaktadır*” (Sachs, 2019: 23). Tüm bu ifade edilenler değerlendirildiğinde; sürdürülebilir kalkınmanın normatif yönü, iyi bir toplum için ekonomik refah, sosyal kapsayıcılık ve uyum, çevresel sürdürülebilirlik ve iyi yönetim olmak üzere toplam dört temel hedef öngörmektedir. Normatif açıdan değerlendirildiğinde de çocukların, çocukların çocuklarının ve gelecek nesillerin esenliğini, olması gerektiği üzere önemseniyorsa, çevresel sürdürülebilirlik kesinlikle doğru ve zorunlu görünmektedir.

Neil Carter ise sürdürülebilir kalkınmanın temel ilkelerini: “*Eşitlik, Demokrasi, İhtiyatlılık ilkesi, Politika entegrasyonu, Planlama*” olarak açıklamıştır (Carter, 2001: 203-209). Carter tarafından sürdürülebilir kalkınma için belirlenen beş temel ilke öncelikle toplumda eşitliğe, adalete, demokrasiye ve ihtiyatlılığın olmasına dikkat çekilmekte; ardından politika entegrasyonu ve planlama gelmektedir. Bu ilkelere “*yaşam kalitesi, adalet, sorumluluk, katılma ve yetkilendirme, katılımcılık, vizyon, tutarlılık-kararlılık, önceliklerin belirlenmesi, sosyal ve ekonomik maliyetlerin ortak paylaşımı, eğitim ve duyarlılık, iş birliği ve yönetim ile nicelik niteliğe önem verilmesi*” eklenmektedir (Kocaoğlu, 2015: 102).

Birleşmiş Milletler UNDP tarafından oluşturulan sürdürülebilir kalkınma amaçlarında on yedi hedefin belirlendiği görülmektedir.

Bunlar; yoksulluğa son, açlığa son, sağlık ve kaliteli yaşam, nitelikli eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliği, temiz su ve sanitasyon, erişilebilir ve temiz enerji, insana yakışır iş ve ekonomik büyüme, sanayi yenilikçilik ve altyapı, eşitsizliklerin azaltılması, sürdürülebilir şehirler ve topluluklar, sorumlu üretim ve tüketim, iklim eylemi, sudaki yaşam, karasal yaşam, barış adalet ve güçlü kurumlar ve amaçlar için ortaklıklardır¹.

¹ <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html>

Bu amaçlar Binyıl Kalkınma Hedeflerinin başarılarını üzerine inşa edilmektedir. Bununla birlikte iklim değişikliği, ekonomik eşitsizlik, yenilikçilik, sürdürülebilir tüketim, barış ve adalet gibi de yeni alanları kapsamaktadır (turkiye.un.org, 12.05.2023).

Sürdürülebilir kalkınma kavramına yönelik eleştiriler de mevcuttur. Bu kapsamda sürdürülebilir kalkınmanın politikalarının birçoğu gelişmiş ülkeler tarafından hazırlanarak belirlenmekte ve az gelişmiş ülkelere kalkınma reçetesi olarak sunulmaktadır. Dolayısıyla gelişmiş ülkelerin istek ve politikalarına göre az gelişmiş ülkelerin ulusal kalkınma politikaları belirlenmektedir. “OECD, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, IMF” gibi uluslararası kuruluşların çoğu gelişmiş devletlerin egemenliğindedir (Özcan-Güldüren, 2019). Bu bağlamda sürdürülebilir kalkınma, gelişmiş ülkelerin az gelişmiş ülkeleri “küresel yönetim” çerçevesinde yönetmek için kurdukları tuzak olarak değerlendirilmektedir (Bozoğlu, 2008). Sürdürülebilir kalkınma için eleştirilen bir diğer konu ise gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin çevreyi korumadaki özensiz tavrı ve çevreye verdiği zarardır. Az gelişmiş ülkelerin kalkınmasının gelişmiş ülkelerin çıkarları ile uyuşmadığı ifade edilmektedir (Baran, 1957). Gelişmiş ülkelerin ihtiyacı olan hammadde az gelişmiş ülkelere temin edilmektedir. Bu durumda da gelişmiş ülkeler hem az gelişmiş ülkelerin kalkınmasını engellemekte hem de kalkınmaları için reçeteler sunmaktadır.

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için uluslararası belgelerde belirlenmiş hedefler bulunmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın bu temel hedeflerinin gerçekleştirilmesi için halkın ve ketteki tüm paydaşların bir arada olduğu ve ortak akıl ile karar alabildiği yerelde katılımcı mekanizmalara ihtiyaç duyulmaktadır (Emrealp, 2005).

Tablo 1

Sürdürülebilir Kalkınma Ölçütleri

No	Sürdürülebilir Kalkınma Ölçütleri (Yasal Mevzuat)	Kent Konseyleri Yasal Mevzuatı
1.	Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin kalitesini geliştirmek.	Kent yaşamında; kent vizyonunu ve yaşam kalitesini geliştirmek.
2.	Çevreye duyarlı olmak.	Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren çevreye duyarlı programları desteklemek.
3.	Yoksulluğu giderici programları desteklemek.	Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren yoksulluğu giderici programları desteklemek.
4.	Herkesin temel eğitim almasını sağlamak.	-
5.	Kadınların durumunu güçlendirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak.	Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak.
6.	Çocuk ölümlerini azaltmak ve anne sağlığını iyileştirmek.	-
7.	Salgın hastalıklarla mücadele etmek.	-
8.	Gençler için iş imkânı geliştirmek ve yeni teknolojiler kullanmak.	Gençlerin karar alma mekanizmalarına katılımına yönelik çalışmalar yapmak.
9.	Katılım ve yönetimi gerçekleştirmek.	Katılım ve yerinden yönetim ilkelerinin hayata geçirmek.

Kaynak: 5393 Sayılı Belediye Kanunu, Kent Konseyleri Yönetmeliği; Kocaoğlu, (2015)

Kent konseyleri, kentin ve çevrenin kalkınmasını ön planda tutarak hedefler belirlemekte ve yönetişimci bir yaklaşım ortaya koyan yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır (Eroğlu, 2010). Bu bağlamda yerelde kentteki bütün aktörleri bünyesinde bulunduran ve kentteki sorunları tespit ederek çözüm üretmeyi amaçlayan kent konseyleri sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi hedeflerini taşıyan platformlar olarak önem taşımaktadır. Tablo 1’de sıralanan sürdürülebilir kalkınma için gerekli olan katılımcılık, yönetişim, kadınlara, çocuklara, gençlere yönelik çalışmalar, çevreye duyarlı olmak ve kentin gelişiminin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılması ilkelerinin Kent Konseyleri Yönetmeliğinde yer alan kent konseylerinin oluşum amaçları ve faaliyet alanlarıyla örtüştüğü görülmektedir. Bu noktada kent konseylerinin yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmanın verimli, etkin ve işlevsel bir şekilde uygulanmasını kurumsal düzeyde amaçlayan en önemli kurumlardan birisi olduğu ifade edilebilir.

Bu kapsamda Eroğlu (2010), “Sürdürülebilir Yerel Kalkınma ve Kent Konseyleri” isimli çalışmada kent konseylerinin yerel kalkınmadaki etkinlik ve işlevselliğini ele almıştır. Çalışmada kent konseylerinin katılımcı yönetim anlayışı ve ortak bir vizyonun oluşturulmasında önemli rol üstlendikleri belirtilmiştir. Kent konseylerinin kadınların toplumsal rollerinin güçlendirilmesinde, açlık ve yoksullukla mücadelede, eğitim olanaklarının artırılmasında ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında attığı adımların ve yaptığı faaliyetlerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın “gençlere ve kadınlara yönelik meslek kurslarının açılması, kadınların okuma-yazma oranlarının artırılması ve öğrenmelerinin teşvik edilmesi, anne-çocuk kampanyasının yürütülmesi, kentin tarihi dokusunun korunması projelerinin yapılması, doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması ve kentteki yaşam standartlarının artırılması” konularındaki uygulamaların önemli olduğu ifade edilmiştir. Bu noktada çalışmada kent konseylerine verilen görevler fazla olduğu için kent konseylerinin işlevselliğinin azaldığına dikkat çekilmiştir. Kent konseylerinin işlevselliği azaldığında ise yerel kalkınmanın sağlanamayacağı bu nedenle de yerel kalkınmanın sağlanması için kent konseylerinin işlevselliğinin zorunluluk olduğu belirtilmiştir.

Kocaoğlu (2015), tarafından “Yerel Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği” isimli çalışmada, yerel sürdürülebilir kalkınma ve kent konseyi ilişkisi Kırşehir Kent Konseyi örneği üzerinden incelenmiştir. Kırşehir Kent Konseyi’nin yerel sürdürülebilir kalkınmayı, kentteki tüm aktörleri içine alarak yerel düzeyde gerçekleştirmeye yönelik önemli çalışmalar yaptığı tespit edilmiştir. Ancak Kırşehir Kent Konseyi’nin sürdürülebilir kalkınma için hazırladığı uygulamaların tam olarak yeterli olmadığı da çalışmada vurgulanmaktadır. Bu noktada kent konseylerinin inisiyatif olarak girişimlerde bulunması ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik bir sinerji oluşturulabilmesi için kurumsal olarak güçlendirilmesi gerekliliği öneri olarak sunulmuştur.

Kocaoğlu ve Sert (2018) tarafından hazırlanan “Kentsel Sürdürülebilirlik Kavramı ve Kentsel Sürdürülebilirliğin Sağlanmasında Kent Konseylerinin Rolü Üzerine Bir Değerlendirme” isimli çalışmada kent konseylerinin sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma ve kentsel sürdürülebilirlik kavramları ile olan ilişkisi ve kentsel sürdürülebilirliği sağlamadaki rolü irdelenmiştir. Çalışmada kent konseylerinin yerel düzeyde yönetişim ilkelerini uygulamaya geçiren dinamik bir yapıya sahip mekanizmalar olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda da kent konseylerinin kentsel sürdürülebilirliğin sağlanmasında yerel yönetişimin bir omurgası olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde ele alınan çalışmalar değerlendirildiğinde; kent konseylerinin sürdürülebilir kalkınmada etkili olabilecek potansiyele sahip mekanizmalar olduğu görülmektedir. Ancak kent konseylerine verilen görevlerin kent konseylerinin sahip olduğu kapasite ve yetki yetersizliği nedeniyle tam olarak yerine getirilemediği söylenebilir. Yapılan çalışmaların birçoğunda bu eksiklik tespit edilmiş ve bu durumun giderilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur. Kırşehir Kent Konseyi'nin incelendiği çalışmada da kent konseyinin sürdürülebilir kalkınmayı sağlamada iyi bir örnek olmasına karşın kent konseyindeki uygulamaların yetersiz olduğuna ve geliştirilmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir.

Bu çalışmada kent konseylerinin sürdürülebilir kalkınmadaki rolü Kars Kent Konseyi örneği üzerinden incelenmiştir. Türkiye'nin gelişmişlik sıralamasında en sonlarda yer alan Kars kentinin kalkınması hem kentte yaşayanların imkânlarının artırılması hem de ülkenin ulusal kalkınmasına katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda da kentte sürdürülebilir kalkınmayı sağlama görevi verilen yerel aktörlerden biri olan Kars Kent Konseyi'nin incelenmesi ile literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Literatürde Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik incelendiği bir çalışma olmadığından ve yukarıda söz edilen sebeplerden dolayı bu çalışma özgün değere sahiptir.

Çalışmada sürdürülebilir kalkınma ve kent konseyi ilişkisi incelendiğinden literatürdeki diğer çalışmalarla bu yönden benzer özelliklere sahipken; örnek kent konseyi seçimi ve değerlendirme noktasında ise farklılaşmaktadır.

2. Türkiye'de Kent Konseyleri ve Yasal Mevzuat

Türkiye'de kent konseyleri ilk olarak 1996 yılında “kent senatosu, kent kurultayı gibi isimlerle hayata geçirilmiştir (Özdemir, 2011). Ancak yerel demokrasinin, katılımcılığın ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında kent konseyi oluşumları için yasal bir mevzuata ihtiyaç duyulmuştur. “Yerel Gündem 21” çerçevesinde kurulan kent konseyleri, Türkiye’de 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile yasal bir dayanak kazanmıştır. Bu kapsamda da kent konseylerinin belediyeler tarafından kurulması da bir zorunluluk olmuştur (5393 sayılı Belediye Kanunu). Kent konseyi mekanizmaları yurttaşlara seçimlerin dışında da kentle ilgilenme, karar verme ve kente katılma imkânı sunmaktadır. Belediye Kanunu ile hukuki olarak varlık kazanan bu mekanizmalar kent açısından önem teşkil etmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesinde ‘Kent konseyi, “*kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır*” ifadeleri yer almaktadır. Kent konseyleri kentteki tüm aktörleri bir araya getiren mekanizmalar olarak da oldukça önemlidir. Kentin sorunlarını ortak akılla, tüm paydaş ve aktörlerle çözmeye çalışarak yerel demokrasinin gelişmesi noktasında da kent konseyleri etkin role sahiptir. Bu çerçevede kent konseyleri içinde “*sendikalar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlar, üniversiteler, ilgili sivil toplum örgütleri, siyasi partiler, noterler, kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, mahalle muhtarlarının temsilcileri ve diğer ilgililer*” yer almaktadır. Bu aktörlerin katılımıyla oluşan kent konseylerinin faaliyetlerinin yürütülmesi daha etkin olmaktadır.

Kent Konseyleri mevzuata göre, kentle ilgili bütün faaliyetlerde söz sahibi olabilmektedir. Bu bağlamda kent konseyleri, kentin sorunlarına çok yönlü ve katılımcı bir yaklaşımla çözüm üretmeye çalıştığından kentin kalkınma önceliklerine uygun birtakım kararların alınması ile yerelde sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesinde büyük role ve öneme sahiptir (Kocaoğlu, 2015).

Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliği çerçevesinde kent konseylerinin görevleri belirlenmiştir. Bu görevler kapsamında kent konseyleri, halkın yönetime katılımını sağlayacak mekanizmaları geliştiren ve halkın kendi sorunlarına sahip çıkmasını özendiren, yönetim eksenli katılımcı demokrasiyi esas alan ve sivil toplumu önceleyen bir oluşumdur (Kuluçlu, 2011). Bunun yanında üzerinde durulması gereken önemli bir konu da verilen bu görevlerin yerine getirilmesi açısından zorunlu mekanizmaların kurulmasıdır (Kutlu vd., 2015: 51). Kent Konseyi Yönetmeliği'ne göre;

Kent konseyleri belediye teşkilatının olduğu yerlerde, yerel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde belediye başkanının çağrısı ile kurulur. Kent Konseyi üyeleri, mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediyenin içinde bulunduğu seçim bölgesi veya bölgelerinin milletvekilleri, belediye başkanı veya temsilcisi, sayısı onu geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri, meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, il genel meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri, belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan muhtarların, kendi aralarından seçecekleri en fazla 10 temsilci, beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri, varsa üniversiteden bir temsilci, birden fazla olması durumunda her birine temsilen bir üye, kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro, kooperatifler, birlikler, konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcileri, kent konseyince kurulan meclis ve çalışma guruplarının birer temsilcilerinden oluşur.

2006 yılında çıkarılan “*Kent Konseyi Yönetmeliği*”nde ise birinci bölümün 1. ve 4. maddeleri arasında amaç, kapsam, dayanak ve tanımlar başlıklarına yer verilmiştir. Ayrıca, yönetmeliğin, kent konseylerinin görevlerinin düzenlendiği 6. maddesinin “b” ve “f” fıkralarında *sürdürülebilir kalkınma* ifadesi geçmektedir. Bu fıkralarda kent konseylerine “*sürdürülebilir gelişme sorunlarının çözümüne yönelik uzun dönemli bir planın hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak*” ve “*sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı, kentin kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek*” görevleri verilmiştir. Bunlara ek olarak, 7. maddenin “c” fıkrasında sürdürülebilir kalkınma kavramı, uyulması gereken bir ilke olarak gösterilmiştir. Sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda çalışmaların yapılmasının da önemi ve gerekliliği belirtilmiştir. Böylece *sürdürülebilir kalkınma gerek kanun gerekse de yönetmelik hükümleri doğrultusunda kent konseyleri açısından bağlayıcı ve belirleyici bir konuma gelmiştir* (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006).

Kent konseylerini düzenleyen hukuki metinler, konseyin kararlarının görüş niteliğinde olduğunu belirtmektedir. Belediye meclisleri tarafından kent konseylerinin kararları değerlendirilmekte ancak bu kararların meclisten geçeceğine dair bir bağlayıcılığı

bulunmamaktadır. Bununla birlikte bu yasal metinlerde, kent konseylerine belediye meclislerinde görüşlerin değerlendirilip değerlendirilmediğini denetleme imkânı da tanınmamıştır. Kent konseylerinin kararlarının uygulamaya geçebilmesi için belediye meclisinde onaylanması gerekmektedir. Bu durum kent konseylerinin kararlarının belediye üzerinde yaptırımının olmadığını göstermektedir. Belediye meclisinden geçmesi ile uygulamada yer bulan kent konseyi kararları bu anlamda etkin rolünü kaybedebilmektedir. Yasal metinler belediyelere kent konseyi görüşlerini değerlendirmelerine ilişkin bir görev vermemiştir.

Kent konseyleri, kentteki tüm aktörlerin sürecin içinde bulunduğu ve ortak şekilde karar aldığı bir mekanizma olarak "yönetişim" anlayışının gelişmesine de katkı sunmaktadır (Özdemir, 2011). Konseylerinin oluşumunda yer alan aktörler arasında yeni bir ilişki biçimi kurulması durumu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle de yönetim anlayışının uygulamaya geçirilmesinde en etkili mekanizmaların kent konseyleri olduğu görülmektedir.

Kent konseylerinin yasal mevzuatından biri olan "Kent Konseyleri Yönetmeliği"nde kent konseyleri görev alanına giren konularda meclis ve çalışma grupları oluşturabilecekleri belirtilmektedir. Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurul tarafından belirlenmektedir. Bununla birlikte meclislerde ve çalışma gruplarında oluşturulan görüşlerin, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulacağı belirtilmiştir (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006).

Kent Konseylerinin kararlarının yaptırım gücü olmadığı ifade edilmişti. Bu anlamda kent konseyinin aldığı kararların belediye meclisinden geçmesi çoğunlukla kent konseyi başkanı ve belediye başkanının uyumlu çalışmasına bağlı olmaktadır. Dolayısıyla alınan kararların belediye meclisinde ne kadar dikkate alınıp uygulamaya geçirilmekte olduğu yerel demokrasinin hayata geçirilmesi noktasında oldukça önemlidir.

3. Kars Kent Konseyi

3.1. Çalışma Hakkında Genel Bilgiler

Kars Kent Konseyi'nin ilk olarak 2002 yılında kurulduğu ve etkin bir şekilde faaliyet gösterdiği yapılan görüşmelerde ifade edilmiştir. 2006 yılında da Belediye Kanunu'na dayanarak yasal olarak oluşturulmuştur. Kars Kent Konseyi 2019 yılının Mart ayında yapılan yerel seçimlerden sonra 30 Haziran 2019 tarihinde toplanmış ve aktif olarak faaliyete geçmiştir. Kars Kent Konseyi'nin 300 üyesi bulunmaktadır. Organları ise şu şekildedir: Kent Konseyi Başkanı, Yönetim Kurulu, Genel Kurul, Genel Sekreterdir. Kars Kent Konseyi'nin 3 meclisi ve 4 çalışma grubu bulunmaktadır.

Tablo 2

Kars Kent Konseyi Genel Bilgileri

Kars Kent Konseyi ile İlgili Genel Bilgiler	Elde Edilen Veriler
Faaliyete başlama tarihi	30.06.2019
Meclis ve Çalışma Grubu Sayısı	3 Meclis-4 Çalışma Grubu
Çalışmalarda Öncelik Verilen Faaliyet Alanları	Mahalle, ekolojik çalışmalar, sokak hayvanları, tarımsal projeler, kentin gelişimini sağlayıcı kültürel çalışmalar, yerel sorunlar, öğrenci bursları
Toplam Üye Sayısı	300

Kaynak: Yazar tarafından görüşmecilerden elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Kars Kent Konseyi, Kadın Meclisi, Gençlik Meclisi ve Kültür Meclisi olmak üzere toplamda üç meclisten oluşmaktadır. Kars Kent Konseyi'nin çalışma grupları ise şu şekildedir:

- Engelli Çalışma Grubu
- Ekoloji Çalışma Grubu
- Mahalle Çalışma Grubu (1 Nolu-2 Nolu)
- Denetleme Çalışma Grubu

Kars Kent Konseyi'nin mahallelerin sorunlarını derinden incelemesi ve buna yönelik çalışma grubu kurması; hem demokrasinin gereği katılımcılık kültürünü aşağıdan yukarıya doğru oluşturması hem de mahallelinin sorunlarının çözümüne dair öneriler getirmesi ve inşa edici role bürünmesi açısından oldukça önem taşımaktadır.

3.2. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada nitel yöntem kullanılarak 16 adet yarı-yapılandırılmış mülakat sorusu hazırlanmış ve görüşmecilere sorulmuştur. Kars Kent Konseyi Başkan Vekili, Kars Kent Konseyi Genel Sekreteri, Kars Kent Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi, Kars Kent Konseyi Proje Koordinatörü olmak üzere toplamda 4 kişi ile 45 dakikalık (her görüşmeci ile ayrı ayrı) görüşmeler yapılmıştır. Görüşmecilere sorulan sorular için Kafkas Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı'ndan 21.04.2022 tarihinde 32 sayılı oturumunda izin istenmiştir. Bu kapsamda Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığı'nın E-8053 sayı ve 01.03.2022 tarihli yazısı ile çalışmanın yapılmasına izin verilmiştir.

Bu çalışma Kars Kent Konseyi'nin 2019-2021 yılları arasındaki çalışmalarını kapsamaktadır. Bu dönemde görevde olan Kars Kent Konseyi yetkilileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmecilere sorulmak üzere hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış mülakat soruları aşağıda Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Yarı-Yapılandırılmış Mülakat Soruları

No	Yarı-Yapılandırılmış Mülakat Soruları
1.	Mesleğinizi, yaşınızı, öğrenim durumunuzu ve memleketinizi belirtir misiniz?
2.	Kars Kent Konseyi'ndeki görevinizi ve göreve başlama tarihinizi belirtir misiniz?
3.	Kars Kent Konseyi ne zaman kuruldu ve faaliyetlere ne zaman başladı?
4.	Kars Kent Konseyi bünyesinde çalışma gruplarınız var mı? Varsa kaç tane ve isimleri neler?
5.	Kars Kent Konseyi toplam üye sayınız nedir?
6.	Kars Kent Konseyi ve Kars Belediye ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?
7.	Kars Kent Konseyi ve Kars Valiliği ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?
8.	Kars Kent Konseyi ve Serhat Kalkınma Ajansı ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?
9.	Kars Kent Konseyi olarak yaptığınız çalışmalar ve öncelik verdiğiniz faaliyet alanları nelerdir, açıklar mısınız?
10.	Sürdürülebilir kalkınmayı nasıl tanımlarsınız?
11.	Kent konseyi ve sürdürülebilir kalkınma ilişkisini nasıl değerlendirirsiniz? Kent konseylerini sürdürülebilir kalkınmanın neresinde konumlandırırsınız?
12.	Kent konseylerinin yaptığı çalışmaların sürdürülebilir kalkınmadaki etkisini nasıl değerlendirirsiniz?
13.	Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yaptığı, yapacağı (planlanan) çalışmalar var mı? Varsa neler açıklar mısınız?
14.	Kars Kent Konseyi'nin yaptığı çalışmaların sürdürülebilir kalkınmaya yönelik etkisini değerlendirir misiniz?
15.	Kars Kent Konseyi, kentin kalkınması için diğer yerel aktörlerle iş birliği içerisinde çalışmakta mıdır? Evetse nasıl? Hayırsa neden?
16.	Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yaptığı ve yapacağı çalışmalar ile ilgili önerileriniz nelerdir? Eksik yönler var mı? Varsa neler? Bu kapsamda daha iyi nasıl çalışmalar yapabilir?

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çalışma için hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat sorularından ilk 5'i Kars Kent Konseyi üyeleri ve kent konseyi hakkında genel soruları içermektedir. Bu kapsamda Tablo 2 ve Tablo 4 bu sorulardan elde edilen bilgiler üzerine oluşturulmuştur.

3.3. Kars Kent Konseyi Görüşmelerinin Bulguları

3.3.1. Demografik Bilgiler

Çalışmanın bu bölümünde Kars Kent Konseyi Başkan Vekili, Kars Kent Konseyi Genel Sekreteri, Kars Kent Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi, Kars Kent Konseyi Proje Koordinatörü ile yapılan mülakat görüşmesinin çıktıları ele alınmıştır. Çalışma kapsamında görüşmecilere sorulan 1. ve 2. sorular bu bölümde değerlendirilmiştir. Görüşmeciler, 2019 yılında kent konseyinin kurulması ile göreve başlamışlardır.

Tablo 4

Görüşmecilerle ilgili Demografik Bilgiler

Kent Konseyindeki Görev	Yaş	Meslek	Öğrenim Durumu	Memleket
1. Başkan Vekili	56	Ticaret	Yüksek Lisans	Kars
2. Genel Sekreter	36	Akademisyen	Doktora	Kars
3.Yönetim Kurulu Üyesi	36	Akademisyen	Doktora	Ankara
4.Proje Koordinatörü	32	Arama Kurtarma Teknisyeni	Yüksek Lisans	Muş

Kaynak: Yazar tarafından görüşmecilerden edinilen bilgilerle oluşturulmuştur.

Kars Kent Konseyi'nde görev alan görüşmecilerin demografik özellikleri Tablo 4'e göre değerlendirildiğinde; iki kişinin doktora, iki kişinin ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Görüşmecilerin eğitim seviyelerinin yüksek olması, kentin kalkınmasına yönelik kent konseyleri üzerinden destekleyici çalışmalar yapılması açısından önemli etkiye sahiptir. Aynı zamanda Kars Kent Konseyi'nde görev yapan kişilerin meslekleri ve eğitim seviyeleri de sürdürülebilir kalkınmaya olan bakış açıları, yapılacak çalışmaların etkinliği ve işlevselliği noktasında da önem taşımaktadır. İki kişinin akademisyen olduğu, bir kişinin ticaretle ve bir kişinin de arama kurtarma işiyle uğraştığı görülmektedir. Akademisyen kişilerin araştırmacı ve eğitimci olmaları, kenti bilmeleri, araştırmaları, kentin sorunlarını tespit etmeleri, halkı gözlemleyerek uzlaşmayı sağlayıcı şekilde bunları kent konseyinde ifade etmeleri noktasında kent konseyinin çalışmalarını etkileyici ve yönlendirici role sahip olabilmektedir. Ticaretle uğraşan kişinin ise kentteki birçok kişiyi tanınması, kentin ihtiyaç ve taleplerini gözlemleyebilmesi, halkın kente dair düşünce ve fikirlerini bilmesi gibi etkenler, kent konseyinde yapılacak çalışmaların doğru yönlendirilmesinde ve ihtiyaca yönelik yapılmasında etkili olacaktır.

Bununla birlikte görüşmecilerden ikisinin Karşılı olması kente duyulan aidiyeti artırması ve kentin sorunlarına ve bu sorunların çözümüne odaklanılması noktasında sürdürülebilir kalkınma adına oldukça önemli bir yere sahiptir. Görüşmecilerin yaş aralıkları da sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması noktasında önemlidir. Bunun nedeni yaşın kişilerin kente bakış açısını, kenti algılamasını, sahip olduğu deneyimlerin çeşitli olmasını, kenti daha iyi gözlemlemesini, kentin sorunlarını ve ihtiyaçlarını görebilmesini etkilemesidir.

Bu noktada görüşmecilerin yaşları değerlendirildiğinde; genç kişilerin kent konseyinde görev

alması kent konseyi çalışmalarının dinamizmini artırdığı ve etkin çalışmalar yapılarak sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında etkili olduğu, orta yaşa sahip olan görüşmecinin ise deneyim ve bilgileri ile kent konseyinin sürdürülebilir kalkınma çalışmalarına katkı sunduğu ifade edilebilir.

3.4. Kars Kent Konseyi'nin Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Yaptığı Çalışmalar

Kars Kent Konseyi'nin göreve başladığı 2019 yılından itibaren yaptığı çalışmalar bu bölümde incelenmiştir. Konseyin çalışmaları pandeminin başladığı yıla kadar ve pandemi dönemi olmak üzere iki bölümde ele alınmıştır. Bu bölüm görüşmecilere sorulan 9. ve 16. sorular kapsamında oluşturulmuştur.

3.4.1. Kars Kent Konseyi'nin Sürdürülebilir Kalkınma Çalışmaları

Kars Kent Konseyi çalışmaları Kars'ın temel sorunlarına, çevre kirliliğine, katılımcılık kültürünün oluşmasına, yerel aktörler arasında iş birliğinin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Bu bağlamda Kars Kent Konseyi'nin çalışmalarının sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması çabalarını içerdiği ifade edilebilir. Görüşmecilere sorulan “*9.Kars Kent Konseyi olarak yaptığınız çalışmalar ve öncelik verdiğiniz faaliyet alanları nelerdir, açıklar mısınız?*” sorusuna verilen cevaplar çerçevesinde Kars Kent Konseyi'nin yaptığı çalışmalar değerlendirilmiştir.

Bu çerçevede yapılan çalışmalar şu şekildedir:

Kenti tanıtıcı broşürler, tarihi binaların krokileri, Kars'ı tanıtıcı resim sergisinin kurulması, Âşıklar konağının yapılması, Kars'a gelecek olan turistlere rehberlik edebilecek kişilerle çalışmalar yapılması kentin tanınırlığının artırılması ve kentteki turizminin canlandırılması açısından sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında önem taşımaktadır. Bununla birlikte Kültür Meclisi tarafından kent konseyi binası yanında turistik bir bölgede Kars'ın tanıtımı ile ilgili bir turizm bürosunun açılması planlanmış ancak açılmamıştır.

Küçük anlamına gelen “Dıngılı” kelimesinden yola çıkılarak “Dıngılı Kars Projesi” planlanmıştır. Proje, Kars'taki tarihi ve kültürel yapıların minyatürlerinin yapılarak sergilenmesini ve kentin tanıtılmasını amaçlamıştır. Kentin değerlerini yansıtan küçük yapıların oluşturulmasıyla Kars'ta turizm faaliyetlerinin canlanmasına katkı sunulması hedeflenmiştir. Proje kaynak yetersizliği nedeniyle hayata geçirilememiştir. Projenin tamamlanabilmesi durumunda Kars'ın hem tanıtımının yapılmasına hem de turizmin canlanmasına katkı sağlayabileceği ifade edilmiştir.

Özellikle son yıllarda daha da önem kazanan yerli tohumun üretimi ve korunması çalışmaları Kars Kent Konseyi için de önem taşımaktadır. Bu noktada Kars'ta birçok kurum tarafından bu konunun üzerinde önemle durulmaktadır. Kent konseyi tarafından başlatılan “Tohum Kütüphanesi Çalışması” ile Kars'taki yerli atalık tohumların bir araya toplanarak gelecek nesillere aktarılmasının sağlanması amaçlanmıştır. Dolayısıyla yerli tohumlar gelecek nesillere aktarılırken kentin ve bölgenin de organik ürün tüketme imkânı artacaktır. Böylece hem kentin yerel değerleri korunacak hem de sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Ekolojik tarım ve iklim değişikliği müdürlüğü çalışmaları ile Kars Kent Konseyi'nin çevrenin ve iklimin korunmasını gözettiği ve tarıma yönelik çalışmalar yaptığı görülmektedir. Çevrenin korunması,

sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında gerekli olan ilkelerden biridir. Bu nedenle kent konseyinin bu ilkeyi hayata geçiren faaliyetlerde bulunması sürdürülebilir kalkınma açısından önem taşımaktadır.

“Denetleme Çalışma Grubu” oluşturulması, kent konseyinin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olarak gerçekleştirdiği faaliyetlerin uygulamaya geçirilmesi anlamında oldukça önemlidir. Mahalle Meclislerinin kurulması çalışmaları kapsamında mahalleli ile iletişim kurularak mahallenin sorunları, ihtiyaçları, talepleri ve eksiklerinin mahalle sakinleri tarafından ifade edilebileceği bir ortam oluşturulmuştur. Bu durum kent konseylerinin kentteki tüm yerel aktörlerle birlikte yerel halkı da sürece dâhil ettiğini göstermektedir.

“Çocuk Kütüphanesi”nin kurulması ile çocukların bilgiye erişimi kolaylaştırılmıştır. Bu bağlamda kütüphane, çocukların eğitilmesi, kente dair farkındalık oluşturulması noktalarında önemli bir yere sahiptir. Kentte ayrımcılığa uğrayan grupların bu durumunu ortadan kaldırmak ve buna yönelik farkındalık oluşturmak için kent konseyinin Avrupa Birliği Projesi ile ilgili gruplara yönelik eğitim çalışmaları düzenlediği görülmektedir. Kars’taki Hayvan koruma dernekleri ile ortak çalışmalar yapılarak, kent konseyi tarafından kentin sokaklarındaki sahipsiz hayvan sorununa çözüm üretilmeye çalışılmıştır. Engellilere yönelik olarak kentte akülü arabaların şarj edileceği noktalar oluşturulmuştur. Böylece kentte dezavantajlı gruplar için çalışmalar yapılarak engelli kişilerin hayatları kolaylaştırılmaya çalışılmıştır.

Kent konseyi ve belediye iş birliği ile Kars’taki sağlık ve altyapı sorunlarına yönelik çözümler üretilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte kentteki sahipsiz binalar ile ilgili çalışmalar yapılarak bu sorun giderilmeye çalışılmış ancak çözüme kavuşturulamamıştır.

Kars Kent Konseyi’nin yaptığı çalışmalar değerlendirildiğinde; kentin tarihi ve kültürel değerlerine ve kentin kalkınmasına yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Doğu Ekspresi Treni’yle son yıllarda turizm açısından ilginin arttığı Kars’ta, kenti tanıtıcı faaliyetlerin yapılması önemlidir. Bununla birlikte ortak akıl ve iş birliği ile kent konseyi ve diğer yerel aktörlerle yapılan çalışmaların kentin refahının artırıcı ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlayıcı çalışmalar olduğu söylenebilir.

Pandemi Döneminde Kent Konseyi'nin yaptığı çalışmalar ise şu şekildedir:

- Pandemi döneminde kentin sorunları ile ilgili belediye ile iletişime geçilmiş ve çözüm önerileri getirilmiştir.
- Katı atık işçilerinin sağlıksız çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır.
- Salgın döneminde ayrımcılığa maruz kalanlar üzerine çalışmalar yapılmıştır.
- Kafkas Üniversitesi ve gençlik kolları birlikte pandemide online toplantılar yapılmış ve halk konuyla ilgili bilgilendirilmiştir.
- Halk sağlığı uzmanları ve akademisyenlerle birlikte Kars’ta pandemiye yönelik yapılacak çalışmalarla ilgili de online toplantılar gerçekleştirilmiştir.

İfade edilenler kapsamında Kars Kent Konseyi’nin pandemide etkin çalışmalar yaptığı ve yapmaya çalıştığı görülmektedir. Kentin çevre düzeni, kent sağlığıyla ilgili uzmanlar, akademisyenler ve yerel aktörlerle birlikte toplantılar ve çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde halka sağlıkla ve pandemiyle ilgili bilgi verilmesi, farkındalık oluşturulması ve halkın

doğru yönlendirilmesi kent konseyinin yaptığı önemli çalışmalar olarak değerlendirilebilir. Böylece Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınma ölçütlerinde yer alan salgın hastalıklarla mücadele ölçütünü yerine getirdiği ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için birçok çalışma yaptığı söylenebilir.

Görüşmecilerin 16. sırada yer alan *"Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yaptığı ve yapacağı çalışmalar ile ilgili önerileriniz nelerdir? Eksik yönler var mı? Varsa neler? Bu kapsamda daha iyi nasıl çalışmalar yapabilir?"* sorusuna verdikleri cevaplar ise şu şekildedir:

Çevre ile ilgili öncelikle bizim bir arıtma tesisimiz yok. Hem katı atıklar için hem diğer atıklar için tesisimiz yok. Onlarla ilgili projeler geliştirmeyi düşünüyorduk. Şehrin temizliği, şehrin atıkları ile ilgili sürdürülebilir kalkınmanın bir parçası tabi çevre kirliliği. Yöreye uygun tarım ürünlerinin tespiti ve üretimine katkı sağlayabilecek projeler yapılması düşünülüyordu...Bizde hayvancılıkla ilgili bu bölgenin tabi bunlar sadece aklımızdakilerdi...entegre et, entegre süt tesislerinin yapılması, hayvancılığın ayağı yere basan şekilde teşvik edilmesi...Mesela biz kavılca ekimini düşünüyorduk."

Salt Kars kent konseyi değil Türkiye'deki tüm kent konseylerinin hatta tüm kamu kurumlarının, sürdürülebilir kalkınmanın pratik anlamını algılamaları, uluslararası metinlerdeki varsayımları mutlak doğru olarak görmemeleri için bir toplumsal bakış açısı geliştirilmelidir...Ancak bu bakış açısı için başta kent konseyleri olmak üzere tüm kurumların mali güçlerinin ve nitelikli personel ki doğrudan akademik camiayı kastediyorum, etkin bir biçimde kullanılması gerekliliğini düşünüyorum. Bu şekildeki yeniden yapılanma sürdürülebilirliği kalkınmadan ayırarak doğa ve toplumsal anlamda faydalı hale getirebilir. Yoksa oryantalizmden itibaren günümüze kadar gelmiş kalkınma teorileri ve uygulamalarından hiçbir farkı olmadığı pandemi döneminde devletlerin yürütemedikleri eylemlerle gayet net ortaya çıkmıştır.

Kars Kent Konseyi çevre kirliliğinin giderilmesi kapsamında; katı atık ve diğer atıklar için arıtma tesisinin kurulmasına yönelik çalışmalar yapmıştır. Kentin temizliğine ve çevreye verilen önem aynı zamanda sürdürülebilir bir kentin varlığı için de önemlidir. Bölgenin potansiyeli olan tarım ve hayvancılıkla da ilgili projelerin hayata geçirilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bir çalışmanın sürdürülebilir olması için öncelikle o yörenin ya da bölgenin kaynaklarıyla üretim yapılması ve yöre insanı tarafından yapılan çalışmaların sahiplenilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde yapılan çalışmaların sürdürülebilir olması ve bölgenin kalkınması pek mümkün değildir. Kars Kent Konseyi tarafından yöreye uygun tarım ürünleriyle ilgili çalışmalar yapılmış ve organik tarımın uygulanması için de projeler geliştirilmiştir. Bu bağlamda Kars Kent Konseyi'nin kentin yerel kaynağı olan hayvancılığa ve tarıma yönelik çalışmalar yapması kentin kalkınması ve kalkınmanın sürdürülebilir olması açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Özellikle planlanan entegre et ve süt tesislerinin kurulması ile hem kentin kaynağının işlenerek üretiminin yapılması sağlanacak hem de bölge insanı için istihdam yaratılarak bu alanlarda uzmanlaşma sağlanacaktır. Dolayısıyla tüm bunların, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasını olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

İfade edilenlerle birlikte Kars Kent Konseyi'nin sonraki süreçte yapacağı çalışmaların da kalkınmada etkili olabileceği ve kent konseyinin bu konuda potansiyelinin olduğu ancak bütçesinin ve inisiyatif alma yetkisinin olmaması nedeniyle bu durumun kent konseyinin uygulamada etkin çalışmalar yapmasını engellediği belirtilmektedir. Bunlara ek olarak kent konseyinin çalışmalarının sürdürülebilir olmasının ve kalkınmayı sağlamasının yerel aktörlerle iş birliği içerisinde çalışmasına ve halkın yapılan çalışmaları benimsemesine bağlı olduğuna dikkat çekilmektedir. Kars Kent Konseyi'nin kaynak sorunu yaşaması nedeniyle sürdürülebilir kalkınmada etkili olabilecek birçok çalışmasının tamamlanamadığı, çalışmaların ve projelerin fikir aşamasında kaldığı belirtilmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın çok boyutlu bir kavram olması nedeniyle kent konseyi tarafından yapılan çalışmaların eksik yönlerinin olabileceği belirtilirken; bu eksikliğin giderilmesinin ve gelecekte etkin çalışmaların yapılmasının yerel aktörlerle iş birliği yapılmasına bağlı olduğuna vurgu yapılmaktadır. Görüşmecilerin ifadeleri değerlendirildiğinde; Kars Kent Konseyi'nin çalışmalarının sürdürülebilir kalkınmayı olumlu etkilediği görülmektedir. Ancak kent konseylerinin sahip olduğu yetkiler, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle de kent konseylerinin kentteki yerel aktörlerle iş birliği içerisinde çalışması gerekmektedir. Kent konseylerinin kurumsal yapılarının güçlendirilmesi ve bütçelerinin oluşturulması da sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması noktasında oldukça önemli ve gerekli bir konu olarak dikkat çekmektedir.

3.4.2. Sürdürülebilir Kalkınmaya Bakış ve Kars Kent Konseyi İlişkisinin Değerlendirilmesi

Çalışmanın kapsamı sürdürülebilir kalkınma ve kent konseyi ilişkisi olduğundan bu konuyla ilgili sorulan 10. ve 11 sorulara görüşmecilerin verdikleri cevaplara ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Bir kentin kalkınmasının sağlanması o kentte görev yapan aktörlerin sürdürülebilir kalkınmaya olan bakış açısıyla doğrudan ilişkilidir ve bu durum sürdürülebilir kalkınmayı etkilemektedir. Ancak sadece sahip olunan etkin vizyon sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için yeterli değildir. Bununla birlikte kentteki tüm aktörlerin bu vizyona sahip olması ve kente dair kararların bu bağlamda ve iş birliği içerisinde alınması gerekmektedir. Bu kapsamda görüşmecilere sürdürülebilir kalkınmayı nasıl tanımladıkları sorulmuştur.

Görüşmecilerin 10. sırada yer alan *Sürdürülebilir kalkınmayı nasıl tanımlarsınız?* sorusuna verdikleri cevaplar ise şu şekildedir:

...Bir bütün bir şey var bu kalkınma tanımını da ben o yüzden çok sevmiyorum. Burada adını öyle koymuşlar anlam olarak büyüme ve gelişme tanımını kullandığımızda toplumların büyümesini, toplumların genişlemesi ve bir yerde de demokrasisiyle ve aynı zamanda da sınırları yok etmesiyle olur. Bütün anlamdaki sınırların soyut, somut sınırları. Bunun için çaba göstermek gerekiyordu. Bu çabaydı bizimki de belki.

Ben sürdürülebilir kalkınmayı tabi ki ana eksen klasik iktisadi kalkınma tartışmalarından Dünya 1929 Buhranı sonrasında 3. dünya ülkelerine ve az gelişmiş ülkelere servis edilen reçete halinde sunulan kalkınma politikalarının bir eleştirisi olarak görüyorum... Neoliberalizm birikim koşullarına uyum sağlayacak kalkınma stratejinin ismi de sürdürülebilir kalkınma stratejisi. Şimdi ilk etapta böyle deyip tamamen bu sürdürülebilir kalkınmayı kötülemek gerekiyor... Dolayısıyla

sermaye sisteminden arındırılabilir bir sürdürülebilirlik anlayışından bahsettiğimiz zaman sürdürülebilir kalkınma kötülenmemesi, eleştirilmemesi gereken bir şey. Biz niye vardık kent konseyi olarak işte o sermaye sisteminden arındırabilmemiz. Bu araçları kullanarak bu sermayenin hâkimiyetindeki işleyişin önüne geçebilir miyiz? Aslında bizim de ya da kendi adıma söyleyeyim bunu kent konseyi üyeleri için söyleyemem. Buradan arındırarak bir iş yapabilir miyiz noktasında motivasyon sahibi olduğumu söyleyebilirim.

Kapitalist üretim tarzının yarattığı krizden geliştirdiği yeni birikim stratejisi ve buna bağlı geliştirdiği söylemler bütünü.

Kars Kent Konseyi görüşmecilerinin sürdürülebilir kalkınmayı iktisadi kalkınma ekseninde kentin değerleri ve dinamiklerini hayata geçirerek, gelecek nesillere bu değerlerin bırakılması olarak tanımladıkları görülmektedir. Buna karşın kapitalist üretim tarzının yaratmış olduğu krizden sonra geliştirilen yeni birikim stratejisi ve buna bağlı söylemler olarak da tanımlanmaktadır. Kent konseylerinin sürdürülebilir kalkınmada etkisinin olabilmesi için süreçte bütünselliğin sağlanması gerektiği ifade edilmektedir. Bunun nedeni kalkınmanın çok boyutlu olması ve kentteki aktörlerin bu süreçte tek başlarına etkin olamamasıdır. Sürdürülebilir kalkınmanın kent konseylerinin bütünü destekleyicisi ve mücadele edicisi olması ile sağlanabileceği de vurgulanmaktadır. Bu bağlamda kent konseylerinin çalışmalarının kentin sürdürülebilir kalkınmasına etkisi önem taşımaktadır. Sürdürülebilir kalkınma kavramı bir görüşmeci tarafından sermaye sisteminin parçası olduğu için eleştirilmekte ve neoliberalizm birikim koşullarına uyum sağlayacak kalkınma stratejisi olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte eşitlik, demokratikleşme gibi hedeflerin yerine getirilmesi noktasında ise sürdürülebilir kalkınmanın etkin rolü öne çıkarılmaktadır.

Görüşmecilerin 11. sırada yer alan “*Kent konseyi ve sürdürülebilir kalkınma ilişkisini nasıl değerlendirirsiniz? Kent konseylerini sürdürülebilir kalkınmanın neresinde konumlandırırsınız?*” sorusuna verdikleri cevaplar ise şu şekildedir:

Kalkınma çok farklı bir alan sürdürülebilir kalkınmada öyle. Kent konseylerinin çok iş alanları ile ilgili değil ama kent konseyi bunun bir parçası, önemli de bir parçası. Bu konuda bizim burada sürdürülebilir kalkınmayla ilgili tartışmalarımız falan oldu bir iki. Ama çözüm önerileri ve çözüm mercileri daha doğrusu farklı kesimler olduğu için kent konseylerinin bu konuda çok fazla etkisi olmuyor. Bizler sadece proje, sorunların tespiti ve çözüm alanlarının belirlenmesi konusunda fikir geliştirebiliyoruz yani sürdürülebilir kalkınmayla da ilgili ama çözüm konusunda bizlerin yaptırım gücü yok. Bizler yaptırım gücüne sahip oluşumlar da değiliz. Onun için bu alanlarda kent konseyi ile uyumlu çalışabilecek yöneticiler çok önemli...

...Hükümetin daha az söz sahibi olabileceği noktalarda yerelin bütün bileşenlerinin bir araya getirilmesi için kurulmuş bir birim kent konseyleri. Çünkü örneğin Kars ilinden örnek vereceksek Kars'ın sorunlarını ve çözüm önerilerini aslında Kars'ta yaşayanlardan burada deneyim sahibi olanlardan daha iyi bilecek kimse yok. Bu bakış açısıyla ortaya çıkmış ve bu bakış açısıyla gelişme gösteren bir birim. Dolayısıyla hem merkez hem de merkezin taşra teşkilatları hem de yerel

yönetimlerin bir kenara koyarak kent konseyleri hepsine bir muhalefet etme, hepsini sorgulama bütün projelerini ve yaptıklarını sorgulayabilme imkânına sahip ayrı bir güç olarak... Dolayısıyla aslında demokrasiyi yerelden açabilecek bir nokta olarak tanımlayabiliriz kent konseylerini bu noktada.

Birinci olarak biz kalkınma planlarının neresindeyiz diye düşündüğümüzde bu tanım dediğim gibi bu iş ekonomik mantığıyla bakmıyoruz. Bunun toplumsal gelişme, toplumun gelişmesi, toplumun kendi ayakları üzerinde durması mantığıyla bakıyoruz tabii ama burayı da yaparken de gerçek anlamda bunu sağlayacak mekanizmaları ne Türkiye'de ne de dünyada kurduklarını göremedik. Türkiye'de bunu sağlayabilecek şeyi de belki bunu ben öyle görüyorum. Birincil olarak kent konseylerinin maddi ve çalışan olarak, personel olarak belediyelerden bağımsızlaşabilmesi, özerkleşebilmesi sağlanmadığı sürece de bu gerçekçi görünmüyor... Bu çabanın bir yere varabilmesi için de olmazsa olmaz durum bir bütünün aslında demokrasinin mücadelesinin demokrasi tartışmasının yürütülmesi ile oluyor. Yoksa kent konseyleri ufak tefek pansumanlar deneyebiliyor ama sonuçta asıl hastalığı iyileştirici çabanın bir ilacı olamıyor.

Türkiye özelinde kent konseyleri sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin periferisindedir. Çünkü doğrudan icrai yetkileri hatta tüzel kişilikleri olmadığı için eylemsel boyutta ancak yeni birikim stratejisinin toplumsal kabulüne yönelik hareket edebilmektedirler. Ancak birikim stratejisinin hatta hegemonik projenin ürünü olmalarına rağmen toplumsal olarak önemli bir karşı hegemonya potansiyeli taşımaktadırlar.

Kent konseylerinin sürdürülebilir kalkınma ile ilişkisi görüşmeciler tarafından kent konseylerinin sürdürülebilir kalkınmanın bir parçası olduğu ancak sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında çok etkili olmadıkları yönünde değerlendirilmektedir. Aynı zamanda kent konseylerinin yaptırım gücü olmadığından sürdürülebilir kalkınmada etkin role sahip olmadığı ve sürdürülebilir kalkınmanın periferisinde kaldığı belirtilmektedir. Kent konseylerinin proje ürettiğine, sorunları tespit ettiğine ve çözüm önerileri getirebildiğine dikkat çekilerek; Kars Kent Konseyi'nin bunun ötesine giderek sorunu çözücü yönde hareket edebilmesi noktasında sınırlandırıldığı ifade edilmektedir. Bu nedenle de kent konseylerinin yaptırım gücü olmadığından kalkınmada etkili olabilmesinde yöneticilerin rolü ve uyumlu olmasının önemine vurgu yapılmaktadır. Kent konseyleri kentin geleceği ile ilgili kararlar verdiği için kent konseylerinin kentteki aktörlerle uyumlu şekilde çalışması önem taşımaktadır. Yöneticilerin kent konseylerinde akılcı ve kente faydalı olabilecek projelerin uygulanmasına destek olması, kent konseylerinin aldığı kararların sekteye uğramaması açısından gereklidir.

Gündem 21 ve ardından Yerel Gündem 21 ile ortaya çıkan mekanizmalar olan kent konseyleri, küreselin yerele etki edebilmesi noktasında önemli role sahiptir. Bu anlamda kent konseyleri yerelin bütün bileşenlerinin bir araya getirilmesi için kurulmuş platformlar olarak kentin sorunlarını en iyi yerel halkın tespit edebileceği düşünüldüğünde; sorunlara en iyi çözümü üretecek olanlar da yine yerelde yaşayanlardır. Bu anlamda kent konseyleri yereldeki tüm aktörleri ve halkı bir araya toplaması ve çözüm odaklı çalışması açısından kentin kalkınmasında etkin olabilecek mekanizmalar olarak görülmektedir. Kent konseylerinin

kalkınma noktasındaki faaliyetlerine toplumsal gelişme, toplumun kendi ayakları üzerinde durulması olarak bakılmaktadır. Dolayısıyla kent konseylerinin tüzel kişiliğe sahip olmadığı sürece kent adına etkin kararlar alabilen konumda olmasının zor olduğu ifade edilmektedir. “...Bunu iyi bir belediyeye denk gelirsen şanslıysan iyi yönetebilirsin, kötü bir belediyeye denk gelirsen hiç yönetemezsin ya da yürütemezsin hiç yürümez ya da onu yerini belediyenin alt birimi halini alır. o nedenle birincil olarak buraya bakmak gerekir...”

Bu noktada kent konseylerinin başarılı olmasının ve kentin kalkınması açısından etkin çalışmalar yapmasının yöneticilere bağlı olduğu sürece gerçek anlamda önemli bir etkiden söz edebilmek oldukça güçtür.

Bununla birlikte kent konseylerinin sürdürülebilir kalkınmada etkin olarak çalışabilmesi için maddi kaynak ve personel açısından güçlendirilmesi ve belediyenin bir organı gibi çalışma algısından kurtularak özerk bir yapıya dönüştürülmesi gerektiği ifade edilmektedir.

3.4.3. Kars Kent Konseyi'nin Sürdürülebilir Kalkınmaya Etkisi

Katılımcı yerel mekanizmaların, kentin kalkınmasında etkili olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda kent konseylerinin de kentin tüm aktörlerini içeren ve bir araya getiren bir platform olması, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda Kars Kent Konseyi'nin kentin kalkınmasına olan etkisini değerlendirebilmek için görüşmecilere *12. Kent konseylerinin yaptığı çalışmaların sürdürülebilir kalkınmadaki etkisini nasıl değerlendirirsiniz?* ve *14. Kars Kent Konseyi'nin yaptığı çalışmaların sürdürülebilir kalkınmaya yönelik etkisini değerlendirir misiniz?* soruları sorulmuştur. Görüşmecilerin sorulara verdikleri cevaplar ise şu şekildedir:

...ekoloji çalışma grubu özellikle çevresel sürdürülebilirliğe ilişkin toplantılarında hem düşünsel belirli tartışmalar yürüttüler ve belirli kararlar aldılar...belediye tarafından bize çevre ekoloji çalışma grubuna bir toprak tahsis edildi ve buradaki ekolojik tarım çeşitliliğinin artırılması, ekolojiye dayalı belki bir çeşit hayvanların bakımı ve geliştirilmesi kentteki tarım ve hayvancılığın geliştirilmesini ve desteklemesini artırılmasına yönelik bir proje düşünülmüştü...Bu açıdan sürdürülebilir kalkınma klasmanında önemli bir yere getirmeye çalışıyorduk...Bunun dışında sürdürülebilir kalkınma dediğimiz gibi o ilkeler demokrasi eşitlik ilkelerinden bahsedecek olursak her kesimi, mesela mahalle meclislerini mahalle mantığı içerisinde mahalle muhtarlarıyla da toplantılar düzenledik...

...Sonuç olarak kent konseylerinin iyi işleyebilmesi ya da gerçekten iddia edilen çalışma alanlarını yürütebilmesi için özerkliğinin bir bütün sağlanması gerekir bu Türkiye'de yok. Türkiye'de bize göre şanslı bir belediyeye denk gelen şanslı bir ekiptik o yüzden belediyeye kendimiz bir şeyler üretmeye çalıştık ama bu böyle iyi işliyor anlamına da gelmemesi gerekir...Tam temel noktamız şuydu. Toplumun talep eden değil de inşa eden pozisyona gelmesi çabasıdır...Mesela bizim tam kısa bir süre sonra başımıza gelen pandemi oldu. Türkiye'de ilk pandemi çalışma grubunu oluşturan yeriz aslında biz pandemi çalışma grubunu yerelimizde başlattık ve şunu yapıyorduk. 15 günde bir biz bir araya geliyorduk. Türkiye'den birçok bilim adamıyla bu çalışmaları yapıyorduk.

Türkiye özelinde; sürdürülebilir kalkınmaya etkisi sadece mevcut uygulamalara entegre olma çabaları olarak değerlendirilebilir.

Kars Kent Konseyi'nin ekoloji grubu ile kentteki tarım ve hayvancılığın geliştirilmesine ve ekolojik tarım çeşitliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yaptığı görülmektedir. Ekoloji grubunun çalışmalarının geliştirilmesine yönelik olarak bu alanda örnek çalışmalar yapan Nilüfer Belediyesi ile toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında önemli olan ilkeleri hayata geçirmek için çalışmalar yapılmış ve bu çerçevede mahalle meclisleri kurulmuştur. Mahalle muhtarlarıyla düzenlenen toplantılar sonucunda en küçük yerel yönetim birimlerinin kente dair fikirleri alınarak istişare yapılmıştır. Bunun nedeni sürdürülebilir kalkınmanın ilkesi olan demokratikleşmeyi hayata geçirmektir. Bu kapsamda demokratik toplumlarda olan aşağıdan demokrasinin ve yurttaş olma bilincinin gelişmesini mahalle meclisleriyle uygulamaya geçirmek hedeflenmiştir. Görüşmeciler tarafından kent konseylerinin kalkınmayı sağlamada katalizör görevi gördüğü vurgulanmaktadır. Bu anlamda kent konseyleri aracılığıyla toplumun kenti inşa eden pozisyona gelmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Görüşmecilerin kent konseylerinin sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında etkin role sahip olmasının, özerkliğinin sağlanmasıyla mümkün olacağına vurgu yaptıkları ifadeler yukarıdaki açıklamalarda yer verilmişti. Kars Kent Konseyi'nin talep eden değil, inşa eden bir toplum oluşturma çabasında olduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte Covid-19 pandemisinin ortaya çıkmasıyla Kars Kent Konseyi'nde pandemi çalışma grubunun oluşturulduğu belirtilmektedir. Bir diğer görüşmeci ise kent konseyinin sürdürülebilir kalkınmadaki başarısını, mevcut uygulamalara uyum sağlama çabası olarak değerlendirmektedir.

Görüşmecilerin 13. sırada yer alan "*Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yaptığı, yapacağı (planlanan) çalışmalar var mı? Varsa neler açıklar mısınız?*" sorusuna verdikleri cevaplar ise şu şekildedir:

Sürdürülebilir kalkınmayla ilgili bir şeyler yapmaya çalıştık. Bu kapsamda biz organik tarım yapmaya çalıştık. Bir yerimiz vardı hatta orası tahsis edildi. Ama yarım kaldı...

...Kentın tanıtımı için çok güzel projelerimiz vardı. Dıngılı Kars diye bir proje yürütüyorduk. Dıngılı yöresel dilde bizim küçük demektir. Kars'ın güzel, tarihi yapılarının minyatürlerini yapıyorduk taştan ve onu bir yerde sergileyecektik. Minyatürk gibi biliyorsunuz... Kentin sağlık sorunundan tutun da altyapı sorunu üst yapı sorunu, bütün sorunlarıyla ilgileniyorduk. Pandemiyle ilgili yerel yönetimlere epeyce yazı yazdık. Engelliler yola çıkınca birden yolda kalmasın arabalarını şarj edebilsinler diye. Aşıklarla ilgili aşıklar konağı yaptık. Yollarla, imarla ilgili yerel yönetimlere biz yazılar yazdık...Kültür meclisimizle Kars'ın tanıtımı ile ilgili bir büro açmak istedik, turizm bürosu. Kent konseyimizin yanında bir yer vardı orayı hazırladık. O sorunlar yetkili mercilere de iletildi...Kent konseyinin yazıları ciddiye alınıp gereken yapıyordu. Güzel bir çalışması vardı.

Kars Kent Konseyi yetkililerinin ifadelerinden görüldüğü üzere, Kars'ın sorunlarına çözüm üretmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda kentin sağlık sorununa, altyapı üstyapı sorununa, kent planlamasına, kültür turizmine, engellilere yönelik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Turizm bağlamında özellikle Kars'ın tanıtımında önemli olan Dıngılı Kars projesi öne çıkmıştır. Bu proje ile Kars'taki tarihi ve kültürel açıdan önemli yapıların minyatürlerinin yapılarak turizme katkı sunulması planlanmıştır.

Bununla birlikte, organik tarım, engellilere yönelik akülü arabalar için şarj edilme istasyonlarının oluşturulması, imar sorunlarının çözümüne yönelik çalışmaların ve Âşıklar Konağı'nın yapılması, sahipsiz binaların yarattığı güvenlik sorununun çözülmesi çabaları ve kentin tanıtılmasında rehber görevi görebilecek haritalar ve broşürlerin hazırlanması çalışmaları öne çıkmaktadır. Kent konseylerinin bütçelerinin ve yaptırım güçlerinin olmadığı düşünüldüğünde Kars Kent Konseyi'nin yaptığı bu çalışmalar kentte sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması açısından önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmalarla Kars Kent Konseyi sürdürülebilir kalkınma ilkelerini hayata geçirmeye çalışmıştır. Bazı projeler yarım kalmış olsa da kent konseyinde görev yapan kişilerin sahip oldukları bakış açısı ve vizyon sürdürülebilir kalkınma ile uyumlu olarak değerlendirilmektedir.

Görüşmecilerin 9.sırada yer alan “*Kars Kent Konsey'i olarak yaptığınız çalışmalar ve öncelik verdiğiniz faaliyet alanları nelerdir, açıklar mısınız?*” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Öncelik kentin sorunları ile ilgiliydi. Kentin sorunları neyse örneğin trafik sorunu varsa trafik komisyonuna aktarıyorduk. Yazı yazıp bildiriyorduk... Mahallelerin altyapılarıyla ilgili sorunlarımız oluyordu.

Öncelikle zaten kadın çocuk, genç ve engelliler olmazsa olmazı bu üçünü biz de önceledik ve bu meclisleri hızla kurduk.

Bizim yönetmeliğimize göre zaten kurmak zorundasınız biz ilk ağırlığımızı onlara verdik. Onların daha özerk ve özgün çalışması için biz meclislerinden başkanlarının oluşmasını sağladık. Biz aynı zamanda bütün başkanların da kent konseyi yürütme kurulunun doğal üyesi olması kararını almıştık genel kurulumuzda. Böylece onların da direkt temsilini yürütmeye sağladık. Bu sayede üçü daha bağımsız, özgün çalışmalarını yürütmeye başladı. Sonrasında bir diğeri yine kendi akademisyenimiz bizim kent konseyindeyken onların önerisiyle önceliğin yerel yönetimler olduğuna göre bizim de önceliğimizin mahalleler olması gerektiği söylendi. Zaten yönetim kurulumuzda da iki mahalle muhtarımız temsilciydi ama tüm mahalle muhtarlarının olduğu meclisler oluşturulmuş denildi. Kars'ta da 21 mahalle vardı o yüzden ikiye böldük 10 ve 11 şeklinde. İki tane 1 nolu 2 nolu meclisler oluşturduk onlara öncelik verdik... Bir diğeri de ekoloji çalışmasıydı. Özellikle sistemin ve şuan ki gidişin de en çok saldırdığı nokta orasıydı. Bir diğeri de tabi en öncelikli çalışmalarımızdan birisi de sokak hayvanları üzerineydi...Kars için nasıl en iyi hale getirebilirizi gündeme aldık. Bir diğeri öncelik verdiğimiz çalışmalardan biri de buydu.

Yürütülen tüm faaliyetler Kars'ta şehir hakkının tesisi amacına yönelikti.

Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmada öncelik verdiği faaliyetler içerisinde kadınlar, gençler, hayvanlar ve mahallelerin altyapıları ile ilgili çalışmalar yer almaktadır. Bu kapsamda kent konseyinde kadın, gençlik ve engelli meclislerinin kurulduğu ve çalışmalar yapıldığı ifade edilmektedir. Kars Kent Konseyi'nin özellikle yasal olarak da kurulması zorunluluk olan meclislerin kurulmasını ve meclislerin içinden bir başkan seçilmesini öncelendiği görülmektedir. Bununla birlikte meclis başkanlarının da yürütme kurulunun doğal üyesi olmasının sağlanması önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Böylece meclis gruplarının yürütme kurulunda direkt olarak temsili gerçekleştirilmiştir.

Öncelenen bir diğer çalışma ise mahalle meclislerinin kurulması olmuştur. Kars'ta toplamda 21 mahalle bulunduğundan mahalle meclisleri 1 nolu ve 2 nolu olmak üzere ikiye bölünerek iki mahalle meclisi kurulmuştur. Kentte tespit edilen bir diğer sorunun çevre olduğu ifade edilmekte ve özellikle mevcut sistemin en çok çevreye zarar verdiği ve bu nedenle de çevrenin korunmasına yönelik çalışmalara ağırlık verildiği belirtilmektedir.

Kars'ta kent merkezinde sorun olarak nitelendirilen bir diğer konu ise sokak hayvanlarıdır. Kars Kent Konseyi bu soruna Hayvan Sever Derneği ile ortaklaşa çalışarak çözüm önerileri getirmeye çalışmıştır. Ancak kentte yaşayan birçok kişinin sokak hayvanlarına olumsuz bakışı nedeniyle sokak hayvanları sorunu çözümü zor bir konu olmuştur.

Kars'ta yaşayanların sadece kentin sorunlarına katılımı, kentin kalkınmasına yönelik önerilerde bulunması değil, aynı zamanda kentin inşa sürecinde yer alması da önemsenmiş ve öncelenmiştir.

Kentte yaşayan tüm dezavantajlı gruplar eşit hakka sahip olduğundan; Kars Kent Konseyi'nin özellikle dezavantajlı gruplara yönelik çalışmalar yapması sürdürülebilir kalkınma açısından olumlu olarak değerlendirilebilir. Kent konseyi tarafından kadın, gençlik ve ekoloji gündemi ile ilgili belediyeye çalışmalar yapılmıştır. Bu konularda kentteki diğer aktörlerden de destek alınmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte kent konseylerinin varlık amaçlarının iyi şekilde anlaşılması ve bunun uygulamaya yansıtılması oldukça önem teşkil etmektedir. Bu bağlamda da kent konseylerinin mali kaynağa ve yeterli personele sahip olmasıyla etkin hale gelebileceği vurgulanmaktadır. Kars Kent Konseyi'nin yaptığı çalışmaların, kentin kalitesini artırmak, çevreye duyarlı olmak, kadınların durumunu güçlendirmek, salgın hastalıklarla mücadele etmek, gençlere yönelik çalışmalar yapmak, katılım ve yönetimi sağlamak gibi sürdürülebilir kalkınma ilkeleriyle uyumlu olduğu görülmektedir.

3.4.4. Kars Kent Konseyi'nin Yerel Aktörlerle İş birliği

Sürdürülebilir kalkınma çok yönlü ve boyutlu bir kavram olduğundan, bir aktörün tek başına çalışarak gerçekleştirebileceği bir olgu değildir. Dolayısıyla bu noktada kentteki tüm aktörlerin iş birliği içerisinde çalışarak kentin kalkınmasının sağlanması önem taşımaktadır. Bu kapsamda Kars Kent Konseyi'nin Kars Belediyesi, Kars Valiliği ve Serhat Kalkınma Ajansı ile sürdürülebilir kalkınmaya yönelik ilişkisi ve çalışmaları ele alınmış ve yarı-yapılandırılmış mülakat sorularında bu ilişki değerlendirilmiştir.

Görüşmecilere kentteki diğer aktörlerle iş birliğini ve çalışmalarını değerlendirici; "6. *Kars Kent Konseyi ve Kars Belediye ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?*, 7. *Kars Kent Konseyi ve Kars Valiliği ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?*, 8. *Kars Kent Konseyi ve Serhat Kalkınma Ajansı ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?*" sorular sorulmuştur. Görüşmecilerin 6-

7 ve 8. sorulara verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; belediye ile ilişkilerin iyi olduğu ve birlikte çalışmalar yapıldığı ve bu çalışmaların sonucunda kentteki değerlerin sürdürülebilir olmasında ve kalkınmaya katkı sağlamasında etkili olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte belediye ile olduğu kadar valilik ve kalkınma ajansı ile daha az çalışma yapıldığı ve bu kurumlarla birlikte daha fazla çalışmalar yapılmak istendiği belirtilmiştir.

Görüşmecilerin 15. sırada yer alan “*Kars Kent Konseyi, kentin kalkınması için diğer yerel aktörlerle iş birliği içerisinde çalışmakta mıdır? Evetse nasıl? Hayırsa neden?*” sorusuna verdikleri cevaplar ise şu şekildedir:

Diğer aktörlerle Kars Kent Konseyi çalışmaktaydı...Kente dair mesela odalarımızın tümünden temsilcimiz vardı. Ziraat odasından, Veteriner Odasından, Ticaret Odasından yani kişilerin kendini temsil edeceği tüm partilerden hepsini davet ettik. Bu yapılmaya benzer kadın vakfı vardı burada... Ona kadar bütün alanlarda üretebilen kendini var edebilen derneklerle hepsiyle temas halindeydik veya onları cesaretlendirebilecek, güçlendirebilecek yöntemleri arıyorduk.

Bizim yerel aktörlerle temaslarımız ve onları da özellikle yönetim kadromuzda buldurmuşluğumuz var. Bizim üniversitede olduğu gibi aynı şekilde. Toplantılarda şöyle bir anım canlanıyor hep benim...Kars'ta bir de yol problemi var... Sürekli diretmemize rağmen toplumsal şöyle sorunlar var, ekolojik şöyle sorunlar var peki ne yapılacak yol yapılacak. Aktörler bir arada ama örneğin veteriner odası, mühendis biri vardı o bile yol daha öncelikliye getirebiliyordu... yerel aktörlerin de hangi gruptan, hangi toplumsal statüden, hangi meslekten olduğu önemsenmeksizin kent konseylerine katıldıkça aslında kendi demokratik kapasitelerini, toplumsal bakış açılarının da geliştirebileceği bir eğitim merkezine de dönüşebildiğini ben burada gözlemlerim. Evet yol istiyorlardı ama şunu da artık biliyorlardı evet yol yapılacak ama öncelik aslında sokak hayvanları da olabilir diyorlardı. Yani böyle bir yine dönüşüm mekanizmasını sağlayan transformist bir ilişkisi de vardı.

Evet. Yürütülen tüm faaliyetler ve alınan tüm kararlarda kentte bulunan kurumlar ve daha da önemlisi kurumsal temsiliyeti olmayan hemşerilerle birlikte hareket edilmeye özen gösterilmiştir.

Kars Kent Konseyi toplantılarında belirtilen sorunlar arasında öne çıkan bozuk yolunun çözülmesine yönelik taleplerin diğer sorunlara karşın daha çok ifade edildiği belirtilmektedir. Kars'ın kışın çok soğuk bir iklime sahip olması nedeniyle ısınma ve soğuma farkları yaşanmakta bu durum da asfaltta kırılmalara yol açmaktadır. Araçlar otoyolları kullanırken, var olan kırılmalar nedeniyle problem yaşamaktadır.

Kent konseylerinin katılımcı mekanizmalar olması kentteki tüm aktörleri bir araya getirerek kentin kalkınmasına yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi aktörler arasındaki iş birliğini de geliştirmektedir. Bu katılımcı mekanizmanın aynı zamanda eğitim merkezine de dönüşerek insanların bakış açılarını da değiştirip dönüştürebildiğinin gözlemlendiği vurgulanmaktadır.

Kars Kent Konseyi'nin yerel yönetimler, Serhat Kalkınma Ajansı, Valilik, Ziraat Odası

ve Kafkas Üniversitesi ile çalışmalar yaptığı görülmektedir. Kent konseyi çatısı altında birlikte yapılan çalışmaların önemine de vurgu yapılmaktadır. Bu iş birliği Kars'ın kalkınması noktasında oldukça gerekli ve önemlidir. Bu anlamda Kars Kent Konseyi, yerel aktörleri bir araya getirerek sürdürülebilir kalkınmayı sağlama işleviyle etkin mekanizmalar arasında yer almaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın ilkelerinden olan katılım ve yönetim ilkesinin Kars Kent Konseyi'nde uygulamaya geçirildiği görülmektedir. Kent konseyleri varlık amaçları gereği kentteki tüm aktörleri bir araya topladığından yönetişimin gerçekleştirilmesi için önemli mekanizmalar olarak görülmektedir. Ancak Kars Kent Konseyi'nde aktörlerin kentin sorunlarına odaklanması, birlikte çözüm üretmeye çalışması ve birbirlerine kendi alanlarına yönelik öğretilerde bulunması nedeniyle Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması açısından önemli bir adım attığı söylenebilir. Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik nitelikli çalışmalar yapması valilik, kalkınma ajansı ve belediye ile iyi ilişkiler kurarak iş birliği içerisinde çalışması ile sağlanabilir. Özellikle bölgenin kalkınması için çalışmalar yapan Serhat Kalkınma Ajansı ile projeler geliştirilerek önemli ve etkin çalışmalar yapılabilir.

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Kent konseyleri, hem belirgin olarak, bir kentin kalkınma önceliklerine uygun birtakım kararların alınmasındaki belirleyici rolü; hem de o kentin sorunlarına çok yönlü ve katılımcı bir yaklaşımla çözüm bulabilen dinamik yapısı sayesinde yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirebilmek açısından kilit bir öneme sahiptir. Yaptırım gücü, yeterli maddi kaynağı ve personeli olmayan kent konseyleri bu noktada işlevini yerine getirmede zorluklar yaşasa da kentteki yerel demokrasinin ve kalkınmanın sağlanmasında rolü olan mekanizmalar olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışma, Kars Kent Konseyi ve sürdürülebilir kalkınma ilişkisi; sürdürülebilir kalkınmaya bakış ve kent konseyi ilişkisi, kent konseyinin sürdürülebilir kalkınmaya etkisi ve yerel aktörlerle iş birliği başlıkları üzerinden değerlendirilmiştir.

Kars Kent Konseyi, kentte sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için çalışmalar yapmıştır. "Sürdürülebilir Kalkınma Ölçütleri" kapsamında Kars Kent Konseyi'nin çalışmalarının değerlendirildiği Tablo 5'te ele alınan 9 ölçütten 7 ölçütü gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 5

Kars Kent Konseyi'nin Sürdürülebilir Kalkınma Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi

Sürdürülebilir Kalkınma Ölçütleri (Yasal Mevzuat)	Kars Kent Konseyi
1.Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin kalitesini geliştirmek.	<ul style="list-style-type: none">-Kentin yerel ve tarihi değerlerinin korunması, kentin tanıtılması.-Kentin altyapı ve trafik sorunlarının çözülmesi.-Kent konseyi binası yanında turistik bir bölgede Kültür Meclisi tarafından Kars'ın tanıtımı ile ilgili bir turizm bürosunun açılmasının planlanması. Kenti tanıtıcı broşürlerin hazırlanması (tarihi binaların krokilerinin yer aldığı).-Kars'a gelecek olan turistlere rehberlik edebilecek kişilerle çalışmalar yapılması.-Aşıklar Konağı yapılması.-İmar ile ilgili yerel yönetimlere yazılar yazılarak istişare yapılması.-Kentteki sahipsiz binalar ile ilgili çalışmalar yapılmasının planlanması (ancak bu sorun çözülememiştir.).

Tablo 5. Devamı

Sürdürülebilir Ölçütleri (Yasal Mevzuat)	Kalkınma Kiderici	Kars Kent Konseyi
2. Çevreye duyarlı olmak.		-Ekoloji Çalışma Grubu tarafından ekolojik tarım çalışmalarının yapılması. -Dünya Çevre Günü'nde çevrenin önemine vurgu yapan çalışmaların yapılması.
3.Yoksulluğu programları desteklemek.		-
4. Herkesin temel eğitim almasını sağlamak.		-Eğitimine devam eden ve maddi gücü olmayan öğrencilere Kafkas Üniversitesi ve Kars Kent Konseyi Gençlik Meclisi iş birliği ile bursların verilmesi.
5.Kadınların durumunu güçlendirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak.		-Eşitsizlik ve ayrımcılık üzerine eğitimlerin verilmesi.
6. Çocuk ölümlerini azaltmak ve anne sağlığını iyileştirmek.		-
7. Salgın hastalıklarla mücadele		-Pandemi çalışma grubu oluşturulması. -Pandemi döneminde halk sağlığı uzmanları ile online bilgilendirme toplantılarının yapılması. -Pandemi ile mücadele çalışmalarına yönelik Kars'ta alınabilecek önlemlerin ve yapılacakların belirlenmesine yönelik online toplantıların yapılması (Kent konseyinde alınan kararlar belediye meclisinden geçmiştir). -Katı atık çalışanlarının sağlıksız çalışma ortamlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması. -Pandemi döneminde çalışmak zorunda olan kişilerin bilgilendirilmesi çalışmaları.
8.Gençler için iş imkânı geliştirmek ve yeni teknolojiler kullanılması.		-Kafkas Üniversitesi ile gençlik kollarının pandemide online toplantılar yaparak çalışmalar için yol haritasının oluşturulması.
9. Katılım ve yönetim		-Belediye kent konseylerinin yazılarını dikkate alarak gerekenlerin yapılması. -Kent konseyinin kentteki tüm aktörleri bir araya toplayan yapıya sahip olması nedeniyle yönetim kurulu toplantılarına katılan katılımçıların sayısının yüksek olması. -Sorunların genelde akılcı bir yaklaşımla ele alınması ve karar verilirken ortak noktanın bulunması. -Kafkas Üniversitesi ile gençlik kolları pandemide online toplantılar yaparak çalışmaların yapılması. -Rus Konsoloslğu ile proje geliştirme çalışmalarının yapılması.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olarak yaptığı çalışmalar değerlendirildiğinde; kent konseylerinin görevleri arasında olmayan salgın hastalıklarla mücadele konusunda da çalışmalar yaptığı görülmektedir. Kentin kalkınması için en temel sorundan başlanarak, toplumun inşasına kadar birçok hedef belirlenmiş ve bu hedefler imkânlar dâhilinde yerine getirilmeye çalışılmıştır.

Katılımı ve toplumun inşa edici rolünü önceleyen Kars Kent Konseyi, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında tüm aktörleri bir araya getirmeye çalışarak kent sorunlarına çözüm üretmeyi amaçlamıştır. Kars Kent Konseyi'nde kadın, gençlik, engelli, ekoloji ve denetim konularında çalışmalar yapılarak yerel sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesine yönelik girişimlere öncelik verilmiştir.

Kars Kent Konseyi'nde vatandaşların doğrudan katılımına imkân veren bir yapının

oluşturulmasına odaklanılmıştır. Bununla birlikte sorunlara çözüm üreten kararlar alınabilmesi için kurulan meclislerin başkanlarının yapılan düzenleme ile doğal üye olarak kurula dâhil edilmesi, kent konseyinde daha etkin karar alınabilmesinin yolunun açılması açısından önem taşımaktadır.

Bu noktada yapılan düzenlemeler kent konseyinin kapsayıcı yapısına ve kentin sorunlarını en iyi tespit eden mekanizma olmasına uygun olmakla birlikte kentin sorunlarının tartışıldığı bir platform olarak da demokrasi kültürünün yaşatılması bağlamından da önem taşımaktadır.

Kent konseyi bünyesinde kurulan engelli, ekolojik ve mahalle çalışma gruplarının yanında organik tarıma yönelik çalışmaların yapılması, denetleme çalışma grubunun oluşturulmaya çalışılması sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmeye çalışıldığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Kentin tanıtımını amaçlayan Dıngılı Kars projesinin planlanması, altyapı sorunlarının çözümüne odaklanması, dezavantajlı gruplara yönelik çalışmalar yapılması, öğrencilere burslar verilmesi, sağlık konularında özellikle Covid-19 pandemi döneminde pandemi çalışma grubu oluşturulması, çevrenin korunması ve mahalle meclisleri oluşturularak tüm yerel halkın katılım sürecine dâhil edilmeye çalışılması Kars Kent Konseyi'nin sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaya yönelik çalışmalar yaptığını göstermektedir.

Kentteki yerel aktörlerin kentin sorunlarına odaklanması ve kentin gelişmesine yönelik iş birliği içerisinde çalışmalar yapması sürdürülebilir kalkınmaya dair önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Bunun nedeni kalkınmanın çok boyutlu olması ve bir kurumun kalkınmaya yönelik yapacağı çalışmalarda maddi kaynak, personel vb. konularda sorunlar yaşamasıdır. Güçlü iş birlikleri ve her kurumun uzman olduğu alanlara odaklanarak iş bölümü yapması da kalkınmanın etkin şekilde sağlanması açısından önemlidir. Kentteki tüm aktörlerin sürecin içerisinde yer alması, kurumların sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olarak var olan eksiklerini tamamlamasını sağlamaktadır. Kalkınma sürecine halkın da dâhil edilmesi, çalışmaların birlikte yürütülmesi ve çalışmaların yerel halk tarafından benimsenmesi kalkınmanın sürdürülebilir olması açısından önem taşımaktadır. Bununla birlikte kent konseylerinin çalışmalarının sürdürülebilir olmasında önemli olan bir nokta da yapılan çalışmaların halk tarafından benimsenmesidir. Bu da kent konseyleri platformlarının halka çok iyi tanıtılmasından geçmektedir. Dolayısıyla kent konseylerinin nasıl mekanizmalar olduğunun halka iyi şekilde anlatılması gerekmektedir.

Kent konseylerinin sürdürülebilir kalkınma açısından yaşadığı bir diğer sorun ise bütçeleri olmadığı için kendilerine yüklenen işlevleri tam olarak yerine getirememesidir. Tespit ettikleri sorunlar ve çözüm önerileri çoğunlukla belediye meclisinden geçmemekte ve dolayısıyla sürdürülebilir kalkınma noktasında da etkili olamayabilmektedirler. Bu nedenle kent konseylerinin kentin kalkınmasını sağlayabilmesi ve etkin bir mekanizma olabilmesi için bütçesinin ve yaptırım gücünün olması önemlidir. Bununla birlikte kent konseylerinin kurumsal yapılarının da güçlendirilmesine yönelik çalışmalar ve düzenlemeler yapılmalıdır. Ancak bu şekilde kent konseyleri, kentteki tüm aktörleri ve halkı katılımcı bir sürecin içerisine dâhil ederek kentin sorunlarına çözüm üretebilir ve sürdürülebilir kalkınmayı etkin şekilde sağlayabilir.

Kent konseylerinin yerelde sürdürülebilir kalkınmaya yönelik faaliyetlerinin değerlendirildiği çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Kent konseylerine kentin sürdürülebilir kalkınması için verilen görevlerin uygulamada nasıl karşılık bulduğu, kent konseylerinin bu konuda yaşadığı zorlukların ve ihtiyaçların belirlenmesi oldukça önemlidir.

Extended Abstract

The aim of this study is to examine whether Kars City Council, which is a local actor and has a duty to ensure sustainable development, has an impact on the sustainable development of Kars province, which has importance in terms of local values, geographical location, historical background and tourism. The qualitative method was used. In this context, a semi-structured interview was conducted with Council officials by scanning the literature.

The relationship between city councils and sustainable development is stated by the interviewees that councils are a part of sustainable development, but they are not very effective. However, it is stated that the city councils do not have an active role in sustainable development because they do not have the power to impose sanctions.

Among the activities that Council prioritizes in sustainable development, there are studies related to women, youth, animals and infrastructure of neighborhoods. It is stated that women's, youth and disabled councils were established and they are working. It has been tried to offer solutions for the problem of street animals, which Kars expresses a lot.

Council worked for the establishment of a treatment plant to eliminate environmental pollution. In addition, studies on agricultural products have been carried out and projects have been developed for the implementation of organic agriculture. Since the main livelihood of the region is agriculture and animal husbandry, the city council focuses on these points and tries to realize the development in a sustainable way. However, it is very important to understand the purpose of existence of councils and to reflect this in practice. In this context, it is emphasized that councils can become effective if they have financial resources and sufficient personnel.

It is seen that Council works with local governments, Serhat Development Agency, Governor's Office, Chamber of Agriculture and Kafkas University. The importance of working together under the roof of the city council is also emphasized. The cooperation of local actors is very important for the development of Kars. In this sense, Council is among the effective mechanisms with its function of bringing local actors together and ensuring sustainable development.

City councils play a decisive role in taking certain decisions in line with the development priorities of a city. They are key in terms of realizing sustainable development at the local level, thanks to their dynamic structure that can find solutions to the problems of that city with a versatile and participatory approach. Kars City Council has worked to ensure sustainable development in the city. Within the scope of Sustainable Development Criteria, it is seen that the work of Council has been realized in 7 criteria out of 9 specified in the study. It is seen that the Council attaches importance to initiatives for the realization of local sustainable development. An effort is being made to create a structure that allows the direct participation of citizens in Council. The arrangements made at this point are not only suitable for the inclusive structure of the city council, but also important in terms of keeping the culture of

democracy alive as a platform where the problems of the city are discussed.

In addition, ecological and neighbourhood working groups established within the city council, working on ecological agriculture, and trying to establish an inspection working group can be considered as an indicator of the efforts to achieve sustainable development. The Dıngılı Kars project aims to solve infrastructure problems and to work towards disadvantaged groups. It is also aimed to protect the environment and to try to include all local people in the participation process by establishing neighbourhood assemblies. It is showed that it works to ensure sustainable development.

It is important that all local actors work in cooperation in ensuring sustainable development. Strong collaborations and division of labour by focusing on the areas in which each institution specializes are also important to ensure effective development. Involving the public in the development process and carrying out the works together are important in terms of sustainable development. However, city council platforms should be introduced very well, and it should be clearly explained that they are not a unit of the municipality. Councils cannot fulfil all the functions assigned to them. The reason for this is that councils do not have their own budgets. In addition, their work and proposals often do not pass through the municipal council and therefore may not be effective. Thus, it is important for councils to have a budget in order to ensure the development and to be effective.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti hâlinde Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp tüm sorumluluk çalışmanın yazarına aittir.

Ethical Approval: The authors declare that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the case of a contrary situation, Artvin Coruh University International Journal of Social Sciences has no responsibility, and all responsibility belongs to the study's author.

Kaynakça

- Baran, P. A. (1957). *The political economy of growth, pelican books*. Monthly Review Press.
- Birleşmiş Milletler Türkiye (2023, April 08). *Sürdürülebilir kalkınma amaçları*. <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html>. adresinden 11.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Bozoğlu, B. (2008). Sürdürülebilir kalkınmanın küresel çöküşü. <http://www.sendika.org/2008/02/sürdürülebilir-kalkınmanın-küresel-çokusu-baran-bozoglu/> adresinden 20.03.2023 tarihinde alınmıştır.
- Carter, N. (2001). *The politics of the environment*. Cambridge University Press.
- Duyar, Demirel, D. ve Erciyas Keçeli, S. (2020). Kent konseyi mekanizmasının hesap verebilirlik ilkesinin kurumsallaşmasındaki rolü: Kars örneği. *Kent ve Çevre Çalışmaları*, C. Kaymaz, M. Demirel, H. K. Altunsoy Coşkun, D. Demirel Duyar, S. Keçeli Erciyas (Eds). Efe Akademi.
- Emrealp, S. (2005), *Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı*. IULAEMME (UCLG-MEWA) Yayını.
- Eroğlu, H. T. (2010). Sürdürülebilir yerel kalkınma ve kent konseyleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (26), 44-55.
- Kent Konseyleri Yönetmeliği (2023, Mart 08). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10687&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, adresinden 12.03.2023 tarihinde alınmıştır.
- Kocaoğlu, M. (2015). Yerel sürdürülebilir kalkınma ve kent konseyleri: Kırşehir kent konseyi örneği üzerinden uygulamalı bir çalışma. *Paradoks Dergisi*, Özel Sayı (2), 97-117.
- Kocaoğlu, M. ve Sert, S. (2018). Kentsel sürdürülebilirlik kavramı ve kentsel sürdürülebilirliğin sağlanmasında kent konseylerinin rolü üzerine bir değerlendirme. *Strategic Public Management Journal*. 4(8), 52-61.

- Atf / Citation:** Küçük Bayraktar, H. (2023). Sürdürülebilir kalkınmada kent konseylerinin rolü üzerine bir değerlendirme: Kars kent konseyi örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 309-335. DOI: <https://doi.org/10.22466/acusbd.1308120>
- Kuluçlu, E. (2011), 5393 sayılı kanun çerçevesinde kent konseyleri. *Dış Denetim Dergisi*, <http://www.sayder.org.tr/e-dergi-5993-sayili-kanun-cercevesinde-kent-konseyleri12-21.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.04.2023).
- Kutlu, Önder, Usta, S. ve Kocaoğlu, M. (2015). Vatandaş odaklı/vatandaşın odakta olduğu yönetim: kent konseyleri ve Selçuklu belediyesi örneği. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(18),507-532.
- Özcan-Güldüren, K. (2019). *Sürdürülebilir kalkınmanın başarısızlığı, sürdürülebilir kalkınmaya eleştiriler ve hâkim çevre anlayışına alternatif yaklaşımlar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi.
- Özdemir, A. T. (2011). Mahalli idarelerde halk katılımı bağlamında kent konseyleri. *Sayıştay Dergisi*, Ekim-Aralık, 83, 31-56.
- Yeni, O. (2010). Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma: bir yazın taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 181-208.
- Sachs, J. D. (2019). *Sürdürülebilir kalkınma çağı*. (1. Baskı). Yeditepe Üniversitesi Yayınları.
- Serhat Birikim Haber (2020, Ocak 10). *Kars kent konseyi gençlik meclisi toplandı*. <http://serhatbirikim.com.tr/haber-kars-kent-konseyi-genclik-meclisi-toplandi-18786.html>, adresinden 12.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Türköz, K. (2021), Sürdürülebilirlik ve döngüsellik bağlamında kalkınmayı yeniden düşünmek. (Ed.). F. Çakır, Ş. Öner, A. Uzun, Y. Altındal, A. Z. Yalçın, 21. *Yüzyılda Kalkınmaya Yeniden Bakış* (373-392) içinde. Nobel Yayınevi.